

"Холсим Кариерни Материали Пловдив АД"	
Изм. № 31	
05.06.	2025.

ДО
РИОСВ - ПЛОВДИВ
БУЛ. „МАРИЦА“ № 122
ГР. ПЛОВДИВ 4000
ОБЩИНА ПЛОВДИВ

ОБЩИНА РАКОВСКИ	
гр. РАКОВСКИ, обл. Пловдивска	
Вх. № 11-194-4	
Получено на 06.06.2025 г.	

ДО ОБЩИНА РАКОВСКИ

ДО КМЕТСТВО С. ШИШМАНЦИ

Относно: писмено становище по чл.17, ал.5 от Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС, по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на общественото обсъждане на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и приложения към него за инвестиционно предложение „Добив и преработка на подземни богатства – строителни материали – варовици от находище Шишманци-3»

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЙОТКОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ГУДЖЕРОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АТАНАСОВ,

В изпълнение на чл. 17, ал. 5 от Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС, приложено Ви представям писмено становище на Възложителя по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на проведените срещи за обществено обсъждане на Доклад за ОВОС на инвестиционно предложение «Добив и преработка на подземни богатства – строителни материали – варовици от находище Шишманци-3» на 27.05.2025 г.

Във връзка с горното, моля на основание чл.17, ал.6 от Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС да осигурите за срок 7 /седем/ дни на интернет страницата си и/или по друг подходящ начин обществен достъп до становището на Възложителя на заинтересуваните лица или организации и на вносителите на предложения, препоръки, мнения и възражения в резултат от общественото обсъждане, за което да се предостави информация на компетентния орган, а именно РИОСВ-Пловдив.

ПРИЛОЖЕНИЯ: Писмено становище на Възложителя „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД

С уважение,

Борислав Димитров
Изпълнителен директор на „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД

СТАНОВИЩЕ

По чл. 17, ал. 5 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (загл. изм. – ДВ, бр. 3 от 2006 г., приета с ПМС № 59 от 07.03.2003 г., обн. ДВ, бр. 25 от 18 март 2003 г., посл. изм. ДВ, бр. 9 от януари 2024 г., НУРОВОС) по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат на общественото обсъждане и обществен достъп на ДОВОС за ИП „ДОБИВ И ПРЕРАБОТКА НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА – СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ–ВАРОВИЦИ ОТ НАХОДИЩЕ „ШИШМАНЦИ-3“

ОТ „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ ПЛОВДИВ“ АД, ЕИК: 825255714

Седалище и адрес на управление: гр. Пловдив, ул. „Братя Бъкстон“ № 134, ет. 3

I. По отношение на писмено възражение от представители на Инициативен комитет против кариерата в с. Шишманци, община Раковски, област Пловдив с инвеститор „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД, получено на 28.05.2025 г. от Община Раковски

„За пореден път възразяваме категорично срещу посоченото инвестиционно намерение на „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД, което считаме за недопустимо предвид непосредствената близост до населеното място, нанесените и към настоящия момент увреждания на жилищни сгради и ландшафт, изключително влошеното качество на живот, потенциалните всекидневни опасности за живота и здравето на хората, качеството на околната среда, състоянието на водата и културното наследство в с. Шишманци.“

Находище „Шишманци-3“ е разположено извън регулационните граници на с. Шишманци, като най-близко разположената къща е на отстояние 380 м западно от границата на концесионната площ. В ДОВОС са разгледани всички потенциални въздействия в резултат от дейността, която ще се извършва в рамките на концесионната площ, а именно: разкривни, пробивно-взривни дейности, добивни и преработвателни дейности, извършвани в обхвата на концесионната площ, дейностите по преработка на суровината в обхвата на съществуващата промишлена площадка, както и съпътстващи дейности като транспорт, складиране на смазочни и горивни материали, управление на отпадъци, както и дейностите по рекултивация на терена след приключване на дейността на находище „Шишманци-3“.

Съгласно проекта за добив пробивно-взривните работи ще се осъществяват от североизточната страна на находището, като по този начин бордът на кариерата ще се явява като естествена преграда между работната зона и населената част на с. Шишманци.

Въздействието на всички горепосочени дейности са оценени в контекста на близостта на най-близко разположеното населено място и при спазване на предложените препоръки и мерки за намаляване на въздействието и решаване на евентуалните екологични проблеми при реализацията на инвестиционното предложение и неговото закриване, при реализацията на ИП ще се гарантира опазване здравето на хората, околната среда и устойчивото развитие на общината.

По отношение на „...нанесените и към настоящия момент увреждания...“ обръщаме внимание, че липсват доказателства за пряка връзка между осъществяваната от „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД дейност в землището на с. Шишманци и посочените във възражението „...увреждания на жилищни сгради и ландшафт, изключително

влошеното качество на живот, потенциалните всекидневни опасности за живота и здравето на хората, качеството на околната среда, състоянието на водата и културното наследство в с. Шишманци.”

В допълнение бихме искали да отбележим, че „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД има задължението да извършва дейността си при спазване на действащата нормативна уредба в страната, вкл. извършване на периодични измервания на замърсители в атмосферния въздух, шумови нива и др. Резултатите от провеждания мониторинг се представя и контролира от компетентния орган по околна среда – РИОСВ-Пловдив. Категорично оспорваме твърдението, че дейността на дружеството е причинител на посочените във възражението „увреждания“ и отново посочваме, че това са само недоказани твърдения.

По отношение на провеждането на пробивно-взривните дейности, с настоящото уточняваме, че те се извършват при стриктно спазване на изготвените технологични регламенти за определяне на максималното количество взривно вещество, като същите се изработват от лица, притежаващи съответните компетенции и удостоверения. За определяне на параметрите в тези регламенти преди всяко взривяване се изготвят оценки на сеизмичното въздействие, породено от проведени технологични взривни работи.

С оглед посоченото до тук считаме, че твърденията във възражението са неверни и манипулативни.

„Изразяваме категоричната си позиция, че ще се противопоставим на всички опити за удължаване сроковете на концесията в с. Шишманци, за разширяване площта на настоящата такава и за предоставяне на нови концесии.

Настояваме, всички държави и местни органи да предприемат действия с оглед защита на обществения интерес, а именно живота и здравето на живеещите в с.Шишманци, който е с очевидно по-висока степен на защита в сравнение с икономическите интереси на инвеститора.“

Безспорно е, че опазването живота и здравето на населението винаги следва да се разглежда с приоритет, пред каквито и да било икономически интереси, независимо дали те са на частни инвеститори, на местната или на държавната власт, когато има идентифициран риск за отнемане на живот или влошаване на здравето на населението. В тази връзка в изработения Доклад по ОВОС са предвидени редица мерки, спазването на които ще гарантират на населението, че ще бъде постигнато устойчиво развитие и живот в района на инвестиционното предложение.

В този смисъл защитата на обществения интерес ще бъде гарантирана чрез осъществяване на съответния контрол от страна на държавните и местните органи.

С настоящото становище изразяваме увереност, че този контрол ще бъде упражняван през целия период на експлоатация на находището.

„Представеният от „Холсим кариерни материали Пловдив“ ПРЕРАБОТЕН И ДОПЪЛНЕН ДОКЛАД ЗА ОЦЕНКА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА (ОВОС) НА ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ НА „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ ПЛОВДИВ“ АД ДОБИВ И ПРЕРАБОТКА НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА - СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ - ВАРОВИЦИ ОТ НАХОДИЩЕ „ШИШМАНЦИ-3“ не предоставя обективна, пълна, съвременна и безпристрастна информация за досегашното и бъдещото въздействие на дейността на компанията в находище Шишманци върху околната среда и човешкото здраве.“

Съгласно разпоредбите на чл. 83 на Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91 от 25 септември 2002г., посл. доп. ДВ. бр.70 от 20 август 2024г.), ЗООС:

„Чл. 83. (Изм. - ДВ. бр. 77 от 2005 г., изм. - ДВ. бр. 103 от 2009 г.) (1) Оценките по чл. 81, ал. 1¹ се възлагат от възложителя на плана или програмата или от възложителя на предложението по чл. 81, ал. 1, т. 2 на колектив от експерти с ръководител.

(2) Ръководителят и членове на колектива по ал. 1 могат да са български и чуждестранни физически лица, които притежават образователно-квалификационна степен "магистър".

(3) (Доп. - ДВ. бр. 46 от 2010 г., в сила от 18.06.2010 г.) В хода на консултациите по процедурата по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) компетентният орган по околна среда или оправомощено от него длъжностно лице може по своя преценка или при поискване да препоръча на възложителя екипът по ал. 1 да включва експерти с определена компетентност, съобразена със спецификата на инвестиционното предложение или с местоположението му.

(4) Членовете на колектива и ръководителят по ал. 1 трябва да декларират писмено, че:

1. не са лично заинтересувани от реализацията на съответното инвестиционно предложение, плана или програмата;

2. познават изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си по оценките по чл. 81, ал. 1 се позовават и съобразяват с тези изисквания и с приложими методически документи; изискванията към декларациите се определят с наредбите по чл. 90, ал. 1 и чл. 101, ал. 1.

(5) Членовете на колектива и ръководителят, изготвили оценките по чл. 81, ал. 1, дават заключение, ръководейки се от принципите за предотвратяване на риска за човешкото здраве и осигуряване на устойчиво развитие съобразно действащите в страната норми за качество на околната среда.“

Както е посочено и в самия ДОВОС, разработването на Доклада по ОВОС е възложено на колектив от независими експерти съгласно изискванията на ЗООС. Списък на независимите експерти и ръководителя на колектива, разработил ДОВОС, както и копия от Удостоверенията за квалификация на всички експерти и писмени декларации по чл. 11, ал. 4² от НУРОВОС, подписани лично от експертите са представени в Приложение № 1 към Доклада.

¹ Чл. 81. (1) (Доп. - ДВ. бр. 47 от 2009 г., в сила от 23.06.2009 г.) Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда се извършват на планове, програми и инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии или техни изменения или разширения, при чието осъществяване са възможни значителни въздействия върху околната среда

² Докладът за ОВОС се изготвя от колектив от експерти с ръководител, всеки от които представя лично попълнена декларация, че:

Докладът за ОВОС е съобразен с действащите разпоредби и с останалите законови и подзаконови актове, които са свързани с опазването на околната среда в Република България.

Всеки от експертите, взел участие в разработката на Доклада притежава необходимата квалификационна степен, както и достатъчно опит, което гарантира качество на оценката по съответния компонент или фактор на околната среда.

При разработката са използвани данни, получени съгласно Закона за достъп до обществена информация, както и други оценки и източници на информация, изготвени от лица със съответната правоспособност. В този смисъл използваната в доклада информация няма как да не е „...обективна, пълна, съвременна и безпристрастна...“.

Друг факт, който служи за доказателство, че Докладът за ОВОС е изготвен в неговата пълнота и подробност е получената „положителна оценка на качеството на ДОВОС“ в писмо на РИОСВ Пловдив изх.№ ОВОС-376-64/14.03.2025 год.

По отношение на оценката на „досегащото въздействие“ на дейността на компанията в находище Шишманци върху околната среда и човешкото здраве¹, обръщаме внимание, че такава не е извършвана в настоящата процедура по ОВОС, тъй като не попада в обхвата на Доклад за ОВОС, определен в Задание за обхват и съдържание на доклад за оценка въздействието върху околната среда (ОВОС) на инвестиционно предложение „Добив и преработка на подземни богатства – строителни материали – варовици от находище „Шишманци-3“.

По отношение на оценката на „бъдещото въздействие“ на дейността на компанията в находище Шишманци върху околната среда и човешкото здраве², предполагаме, че става въпрос за находище „Шишманци-3“, напомниме, че всички оценки и анализи, представени в доклада, са извършени съгласно действащата нормативна уредба в страната, одобрени от съответните компетентни органи методики, научна литература и др., посочени в раздел **XV. Референтен списък, с източниците, използвани за описанията и оценките, включени в доклада.**

Важно е да се отбележи, че изчисленията, представени в Доклада са достатъчно подробно представени, за да могат да бъдат проследени и проверени от всеки, получил достъп до доклада в срока за обществен достъп.

С оглед на горепосоченото, твърдението за липса на обективност, пълнота, съвременност и безпристрастност на информацията за бъдещото въздействие на дейността на компанията в находище „Шишманци-3“ върху околната среда и човешкото здраве е невярно и манипулативно.

1. отговаря на изискванията на чл. 83, ал. 2 ЗООС;

2. познава изискванията на действащата българска и европейска нормативна уредба по околна среда и при работата си по оценките по чл. 81, ал. 1 ЗООС се позовават и съобразяват с тези изисквания и с приложими методически документи;

3. не е лично заинтересуван от реализацията на инвестиционното предложение.

„Влиянието на „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ ПЛОВДИВ“ АД не се ограничава в промишлената площ на компанията, нито дори в административните граници на населеното място, в чиито землища попада концесионната площ. Това въздействие се разпространява по екологичните и биологични коридори и засяга екосистеми и хора, далеч от територията за производство. В допълнение това въздействие се мултиплицира от кумулативното въздействие на завода за преработка на битовите отпадъци на гр. Пловдив и други регионални общини, както и цялата промишлена дейност в непосредствена близост до с.Шишманци.“

Напомняме, че ДОВОС разглежда и оценява инвестиционно предложение с териториален обхват 93 333 кв.м. или 9.333 ha концесионна площ на находище „Шишманци-3“, от които площта за добив на подземни богатства-варовици е определена на 64 705,5 кв.м. (64.7505 ha). Дейността попада в обхвата на Приложение № 2 на ЗООС, именно в т. 2, буква „а) кариери, открити рудници и добив на торф (невключени в приложение № 1). Включените в Приложение № 1 са посочени в т. 19 от приложението, а именно „Открит добив в кариери и рудници на суровини - при площ над 25 хектара, или добив на торф - с площ над 150 хектара.“. Видно от представената информация, площта, на която се планира реализацията на ИП „ДОБИВ И ПРЕРАБОТКА НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА – СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ – ВАРОВИЦИ ОТ НАХОДИЩЕ „ШИШМАНЦИ-3“ е повече от два пъти под прага за извършване на оценка въздействието върху околната среда. За ИП, посочени в Приложение № 2 законодателят е предвидил провеждане на процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, като една от причините за провеждане на по-лека процедура за ИП в обхвата на Приложение № 2 от ЗООС е ограниченият обхват на въздействие и липсата на предпоставки за въздействие от голям териториален мащаб. Провеждането на процедура по оценка въздействието върху околната среда е иницирано от „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ ПЛОВДИВ“ АД съгласно чл.93, ал.9, т.1 от ЗООС, още на етап уведомление за инвестиционно предложение, като в отговор на заявеното от възложителя желание, компетентният орган постановява провеждане на процедура по извършване на ОВОС. Причината за това решение на възложителя е изготвяне на независима, задълбочена оценка на въздействието от реализацията на инвестиционното предложение върху всички компоненти и фактори на околната среда и здравето на хората, създаване на предпоставки за пълната прозрачност при извършването и оповестяването на резултатите от оценката, както и осъществяване на пряка връзка с населението, което има притеснения относно реализацията на ИП. Резултатите от оценките, отнасящи се до мащабите на въздействие показват, че при стриктно изпълнение на препоръчаните в ДОВОС мерки, не се очакват въздействия над нормативно постановените норми съгласно националното законодателство по опазване на околната среда и човешкото здраве.

Напомняме, че в обхвата на инвестиционното предложение няма да се извършват дейности с опасни вещества, вкл. опасни отпадъци, в количества, които да доведат до класификация на предприятието с нисък или висок рисков потенциал. Доклад за класификация на предприятието е представен в приложение № 21 от ДОВОС. От него е видно, че от дейността на „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ ПЛОВДИВ“ АД в находище „Шишманци.3“ не е предпоставка за риск от възникване на големи аварии съгласно Глава седма, Раздел I от ЗООС и съгласно Директива 2012/18/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 година относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, както и съгласно Конвенцията за трансграничните въздействия на промишлените аварии. Във връзка с казаното до момента може да се направи заключението, че твърдението във възражението е невярно и неаргументирано.

„Настоящото възражение представя анализ на непълноти, вътрешни несъответствия и фактически противоречия, които влияят на истинността на заключенията на ДОВОС и неговото съответствие с приложимото екологично законодателство и най-добри практики.“

След обстоен анализ на посочените във възражението „...непълноти, вътрешни несъответствия и фактически противоречия, които влияят на истинността на заключенията на ДОВОС и неговото съответствие с приложимото екологично законодателство и най-добри практики.“ не бяха установени такива. В настоящото становище следват подробни и аргументирани отговори на всички поставени въпроси.

„А. Водни ресурси (повърхностни и подземни води)“

Оценката на водните ресурси в доклада съдържа значителни несъответствия и пропуски

1.1. Член 51 от Закона за водите изисква за целите на предоставянето на концесия за добив на подземни богатства в плана за разработка на находището да се съдържат резултати от изпълнени проучвания.

В приложения хидрогеоложки доклад към ОВОС не се съдържат данни за:

- дълбочината, до която е извършено проучването /ал. 1, т.4/
- нивото на подземните води в района на проучената площ /ал.2, т.2/.

В тази връзка хидрогеоложкия доклад и доклада по ОВОС не осигуряват необходимите данни за извършване на коректна оценка на въздействието на бъдещите добивни дейности при предоставяне на концесия за участък „Шишманци 3“.

1.2. В хидрогеоложкия доклад и доклада по ОВОС:

- се съдържа противоречива информация по отношение на подземните води, вкл. твърдението че „При прокарането на сондажните изработки не е установено наличие на водоносни хоризонти и респективно водно ниво“ и „Районът е сух и безводен“ /т.2, стр. 13/, след което детайлно се описва **водовземно съоръжение на територията на кариера „Шишманци“ с водно ниво на 10-13 м, от което се водоснабдяват добивните обекти** /стр. 14-24 в хидрогеоложкия доклад/.

- се съдържа информация, че дебелината на подземното богатство е $32\text{ м} \pm 0.8\text{ м}$ откривка и ако водното ниво е на 10-13 м, както във водовземното съоръжение в участък „Шишманци“, при експлоатацията ще се навлезе във водното тяло - в доклада за ОВОС е посочена „Височина на работното/неработното стъпало — до 20 м; Хоризонти — 3 — т.е. около 60 м.

Чл. 51 на Закона за водите касае съгласуване на цялостния работен проект за добив, а не хидрогеоложкия доклад и гласи:

Закон за водите

„Чл. 51 (1) За опазване на водите и определяне на условията за това при съгласуване на цялостните проекти за търсене и проучване по чл. 82, ал. 1 от Закона за подземните богатства в Министерството на околната среда и водите се предоставя информация за:

1. местоположението на площта, в която се предвижда проучване на подземни богатства;
2. повърхностните и подземните водни тела, попадащи в площта по т. 1, които могат да бъдат засегнати от предвидените дейности, и как ще бъдат засегнати;
3. скалната или литоложката разновидност, представляваща подземното богатство;
4. дълбочината, до която ще се извърши проучването.

(2) За опазване на водите и определяне на условията за това при предоставяне на концесия за добив на подземни богатства се представя за съгласуване план за разработка на находището, който освен информацията по ал. 1 съдържа и резултати от изпълненото проучване, свързани със:

1. детайлизацията на геоложкия разрез;
2. нивото на подземните води в района на проучената площ“

Дълбочината на проучване достига до 2.5 м под **проектното дъно на кариерата, което е на кота 157 м**. По данни от Геоложкия доклад на находището прокараните сондажни изработки не са преминали долнището на продуктивния пласт и неговото развитие в дълбочина не е установено. Дебелината на полезното изкопаемо надвишава 50 м и продължава в дълбочина под дъното на изчислените запаси, което е на кота 157 м., но запасите са изчислени при дъно на кариерата на кота 157 м. и не е предвидено да се слиза под тази кота.

Статичното ниво на подземните води в подземно водно тяло BG3G000PgN026 – Карстови води в Чирпан-Димитровград е на **кота 143 м** по данни от Разрешението за водовземане на тръбния кладенец с титуляр „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ – ПЛОВДИВ“ АД (Решение No. PP-4216/05.04.2021).

Текстът, цитиран в т. 1.2, не е част от ДОВОС. Информацията, която дава, не е грешна предвид нивото на подземните води и информацията в Геоложкия доклад за дълбочината на проучване.

Таблица 1 на ДОВОС (стр.25) дава информация за средната дебелина на полезното изкопаемо (32 м), откривката (0.8 м) и височината и броя на работните стъпала в границите на бъдещата кариера, които са цитирани коректно, но интерпретирани във Възражението некоректно.

В ДОВОС е дадена **максималната** височина на работното стъпало – **до 20 м**. Предвиждат се 3 работни стъпала, но не всички стъпала ще са с такава височина. Кариерата се разработва в позитивна земна форма (хълм). Дъното на кариерата се проектира на кота 157 м (т.1.В на ДОВОС, стр.32), и се намира на 15 м над нивото на подземните води (кота 143 м).

С цел да се осигури “сух добив” в кариерата по всяко време в ДОВОС е предвидена и допълнителна мярка „Да не се допуска добивни дейности под свободното ниво на подземните води“ (ДОВОС, т. VIII, Плана за изпълнение на мерките, раздел „Земни недра“, стр. 390).

„ - се съдържа информация за наличието на 2 системи субвертикални пукнатини, резултат от тектонски процеси и палеокарст, които са проводник на замърсяващи вещества от повърхността, **но няма оценка**, а е много вероятно, чрез просмукване, дори само при аварийни ситуации да постъпят замърсители от повърхността, вкл. приоритетни и приоритетно опасни вещества от ГСМ. **Не е оценено** и въздействието от просмукване на полиароматни въглеводороди, отделяни от непълно изгорели газове от двигателите с вътрешно горене — приоритетно опасно вещество, което при дъжд се разтваря в дъждовните води отвежда чрез просмукване към подземните води, забранено съгласно чл.118а, ал.1, т.3, както и от отработените масла и антифризи /стиленгликол - токсично вещество/.

Коректно е отбелязано, че кариера “Шишманци-3” ще се разработва в една от зоните на подхранване на ПВТ BG3G000PgN026 - Карстови води в Чирпан-Димитровград. Напукаността на масива е един от факторите, които определят подхранването и на подземните води, в това число на водите, които ще се инфилтрират през котлована на кариерата. В ПУРБ водното тяло е определено като средно водообилно.

Дейностите по ИП не засягат пряко подземните води в ПВТ BG3G000PgN02 и не са свързани с употреба на приоритетни вещества. Осъществяването на ИП е свързано с използване на опасни химични вещества и смеси (ОХВС) - гориво, масла и взривно вещество (амониев нитрат и гориво-маслена смес), които съдържат малки количества приоритетни вещества (1-2%). При употребата им те се трансформират в азотни оксиди серен диоксид и въглероден диоксид, които не са приоритетни вещества. Те са в газообразна форма и се изпускат в атмосферата, където се разсейват. При рутинна експлоатация на ИП няма предпоставки да се очаква проникване на ОХВС и приоритетни вещества в подземните води чрез инфилтрация (т. 4.2.2. на ДОВОС).

Случаите на аварии на територията на кариерата, които водят до замърсяване на земната основа с ОХВС имат потенциал за вторично въздействие върху качеството на подземните води и то е оценено в т. 4.2.2.4. на ДОВОС.

Проектът на ИП предвижда редица мерки за предотвратяване възникването на аварии, включващи разливи:

- всички ОХВ ще се съхраняват в съответствие с предписанията на производителя и изискванията на националното законодателство;
- ще бъдат осигурени средства за улавяне на евентуални разливи и абсорбенти;
- използване на технически изправна техника и механизация;
- смяната на маслата и зареждането ще се извършват на определена за целта бетонизирана площадка, снабдена със съоръжение за улавяне на евентуален разлив (обваловка, канал или др.) за предотвратяване проникване на нефтопродукти в земната основа.

В случай на авария Възложителят е длъжен по закон и за своя сметка да предприеме НЕЗАБАВНИ мерки за справяне с аварията. В конкретния случай на разлив на ГСМ или ОХВС това включва почистване на разлива и замърсената земна основа, като по този начин се премахва потенциалния източник на въздействие.

Инфилтрацията на вода в земната основа е процес, който изисква време, дори и при наличие на пукнатини в масива. Дейностите по почистване на евентуални разливи напълно премахват или минимизират риска от инфилтриране на замърсители в подземните води, тъй като краткосрочността на въздействието и процесите на

евапотранспирация в ненаситената зона възпрепятстват достигането им до водонаситената зона.

За проследяване на възможни отрицателни ефекти върху качеството на подземните води при аварии с разливи в ДОВОС (т. VIII.Б и Таблица 75) - План за изпълнение на мерките, раздел „подземни води“, стр. 390) е предвидена следната мярка „В случай на разливи на ГСМ с обем над 1.0 m^3 - провеждане на допълнителен ежесмесчен мониторинг за период от 6 месеца,..

„- е изследвано само въздействието на взривните работи. **Липсва оценка** както на риска за количественото състояние - ако бъде разкрито водното ниво, така и на риска за химичното състояние - от замърсяване, особено при намаляване на дебелината на ненаситената зона над водното тяло, вкл. и при разкриване на водното ниво. Направени са бланкетни заключения, че няма да има въздействия, въпреки, че на места /табл.65/ има декларация че ще има дългосрочно отрицателно въздействие.“

В т. 4.2.2. на ДОВОС е направена оценка на въздействието върху количественото и химично състояние на ПВТ BG3G000PgN026 - Карстови води в Чирпан-Димитровград по отделно и за всеки един от етапите на реализация на ИП, като са описани и мотивите за направената оценка.

Таблица 65 обобщава оценката на въздействие, направена в точка 4.2.2 и характеризира очакваното въздействие общо върху количественото и химично състояние на подземните води. Няма несъответствия между оценката, направена в точка 4.2.2 и обобщението в таблица 65.

„- се съдържа информация, че водите от подземно водно тяло BG3G000PgN026., формирано във варовиците -подземното богатство, което ще бъде иззето, подхранват и ПВТ 13 и ПВТ 18-и двете определени като зони за защита на подземните води, **предназначени за питейно-битово водоснабдяване, но няма анализ /а само декларации в доклада за ОВОС/ за евентуалното им замърсяване или не;**“

Всички дейности по осъществяване на ИП за добив от кариера „Шишманци-3“ ще бъдат извършени над нивото на подземните води и няма да засегнат ПВТ BG3G000PgN026 - Карстови води в Чирпан-Димитровград. Не се очакват въздействия върху химичното състояние на подземните води в това водно тяло. Съответно не се очакват въздействия и върху химичното състояние на останалите водни тела, с които то е в хидравлична връзка.

„- при изготвяне на оценката на въздействие върху подземните води са използвани данни от ПУРБ /кратки и схематични, към 2013 г., на база на които са планирани мерките в ПУРБ/ и от архивни източници, а не резултатите от конкретни проучвания в концесионната площ /чл.51 от ЗВ/, поради което твърденията, че няма да има въздействие са спорни и неподкрепени с доказателства - още повече като се има предвид, че на повърхността на разкритите напукани и окарстени варовици ще се съхраняват около 50 тона опасни вещества - 40 тона гориво в цистерна с обем 6.7 куб.м. и значителни количества масла и маслени филтри - повече от 10 тона, както и антифризи. Не е описана методиката, по която е извършена оценката на риска и дали въобще е изпълнена такава оценка, предвид липсата на конкретни данни.“

В ДОВОС са използвани данни от ПУРБ на ИБР, период 2016-2021, който е официален, действащ документ към момента на изготвяне на оценката. В допълнение са използвани и данни от:

- Годишни доклади за състоянието на водите за 2020 г. и 2021 г.
- Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в Източнобеломорски район за басейново управление, БДИБР
- Хидрогеоложки доклад относно влиянието на инвестиционно предложение за „Добив и преработка на подземни богатства - строителни материали - варовици от находище „Шишманци-3“ върху подземните води, 2024 г.
- Резултати от провеждания мониторинг на подземните води в района на ИП за периода 2018-2023 – национален мониторинг на подземните води (РИОСВ Пловдив), мониторинг на суровата вода от водоизточниците за ПБВ (ВиК-Пловдив) и собствен мониторинг на ТК на кариера „Шишманци“

Хидрогеоложкият доклад е конкретно съвременно проучване, изготвено за целите на тази оценка на въздействие върху подземните води и няма нищо общо с чл. 51 от ЗВ, който касае съгласуване на Цялостния работен проект (ЦРП) за добив. ЦРП се изготвя и съгласуване след получаване на положителна оценка по ОВОС и отразява всички предложения и мерки направени в ДОВОС.

Посочените във Възражението данни за количеството на горивото на площадката на ИП са некоректни, извадени от контекста на доклада и тълкувани свободно - в ДОВОС няма записано „около 50 тона опасни вещества“ нито „40 тона гориво в цистерна с обем 6.7 куб.м.“

Общото количество на горивото на територията на ИП е описано в т. 3.1.2. (стр. 253-254) и Приложение 21 към ДОВОС и е както следва:

- Метален резервоар с обваловка/метална вана за предотваряване на разливи – 6.7 м³
- Количество гориво при пълни резервоари на механизацията и автотранспорта 10,260 м³
- Зареждане - веднъж месечно чрез цистерна с вместимост 25 т.

Максималното налично на площадката гориво при зареждане **40,435 м³**. Веществото (горивото) е изброено поименно и притежава опасни свойства, описани в Приложение III на ЗООС (H226, H332, H315, H351, H373, H304, H411).

За ИП е изготвен Доклад за класификация съгласно чл.103 на Глава VII от ЗООС и съгласно Ръководство за класифициране на предприятия и/или съоръжения, издадена от

МОСВ. https://chemicals.moew.government.bg/chemical/site/File/manuals/Classification_guidance.pdf).
Резултатите от доклада показват, че предприятието и съоръженията не се класифицират нито с висок рисков потенциал, нито с нисък рисков потенциал и не е необходимо да се изготвя някаква допълнителна специализирана оценка за риска за възникване на големи аварии.

„- няма предвидени мерки за подземни води, в VIII. Липсва описание на предвидените мерки за избягване, предотвратяване, намаляване и при възможност - премахване на установените значителни неблагоприятни последици за околната среда и човешкото здраве.

- предвидените мерки по отношение на опасните вещества са пожелателни.

- предвиденият регулярен мониторинг и допълнителен мониторинг при разлив на ГСМ, при това само с обем над 1 куб.м., не включва възможните приоритетни и приоритетно опасни вещества, с които чрез просмукване може да се замърсят подземните води - въпреки забраната по чл.118а, ал.1, т.3 от ЗВ по отношение на дейностите върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, особено при предвиденото изземване на покриващите водното тяло пластове“.

В т. VIII на ДОВОС (стр. 386 и 387) и в Таблица 75 са описани смекчаващи мерки за опазване на околната среда, включително за опазване на количественото и химично състояние на подземните води. В съответствие с нормативните изисквания и практика те подлежат на преглед и одобрение от страна на компетентния орган – РИОСВ Пловдив. Одобрените мерки се включват в решението по ОВОС и тяхното изпълнение от страна на Възложителя е задължително. Контролът за изпълнение на мерките и останалите условия, включени в решението по ОВОС се извършва от компетентния орган – РИОСВ Пловдив.

Мярката за мониторинг на подземните води в случай на разлив на ГСМ с обем над 1 м³ е в допълнение на редовния собствен мониторинг на подземните води, който се изпълнява съгласно Разрешителното за водовземане от ТК на територията на кариера „Шишманци“ (Решение No. РР-4216/05.04.2021) с титуляр „ХОЛСИМ КАРИЕРНИ МАТЕРИАЛИ – ПЛОВДИВ“ АД . Осъществяването на ИП не е свързано с използване на приоритетни вещества и поради тази причина те не са обект на мониторинг.

Дейностите по ИП не са свързани с употреба на приоритетни вещества. Осъществяването на ИП е свързано с използване на опасни химични вещества и смеси (ОХВС) - гориво, масла и взривно вещество (амониев нитрат и гориво-маслена смес), които съдържат малки количества приоритетни вещества (1-2%). При употребата им те се трансформират в азотни оксиди, серен диоксид и въглероден диоксид, които не са приоритетни вещества. Те са в газообразна форма и се изпускат в атмосферата, където се разсейват. При осъществяване на ИП няма предпоставки да се очаква проникване на приоритетни вещества в подземните води чрез инфилтрация (т. 4.2.2. на ДОВОС).

Съхранението на ГСМ и други материали ще се извършва в пълно съответствие с регулаторните изисквания и предписанията на производителя. То ще бъде контролирано и върху терени, покрити с бетонови обваловки, площадки и навеси, като по този начин евентуални малки разливи ще бъдат локализирани, събирани и третираны, преди да се разпространят към околните терени и подземните води. Зоните и съоръженията за съхранение и ползване на ГСМ и други вещества се изпълняват и контролират съгласно действащото законодателство.

„- в IX. Описание на очакваните значителни неблагоприятни въздействия на инвестиционното предложение за околната среда и човешкото здраве, **отново без никакви оценки и без да се вземат предвид забраните по чл.118а, ал.1, т.3 от ЗВ,** приложими независимо от количеството на замърсяващите вещества, са направени заключения за адсорбция и абсорбция на замърсителите - неприложимо за окарстени скали и за ограничаване на преноса на замърсители в неводонаситената (аерационна) зона на вместващата скала - която ще бъде иззета, както и че е „ малко вероятно замърсяването да достигне до нивото на подземните води“.

В т. IX на ДОВОС са обобщени очаквани **ЗНАЧИТЕЛНИ** неблагоприятни въздействия върху околната среда. По отношение на подземните води се очаква незначително въздействие върху количественото състояние на подземните води и не се очаква въздействие върху химичното им състояние. Осъществяването на ИП, с изключение на случаите на аварии, не засяга пряко подземните води и не е свързано с емитиране на опасни вещества в околната среда, които могат да влошат състоянието на подземните води и да повлияят върху човешкото здраве.

Цитираният във възражението текст „малко вероятно замърсяването да достигне до нивото на подземните води,, е изваден от контекста на оценката, която описва доводите за направената оценка, а именно:

„Евентуалното замърсяване на подземните води ще бъде вторично, вследствие на замърсяване на повърхностния слой на вместващата скала с ограниченото площно разпространение и инфилтрация на замърсени води (дъждовни или от оросяването) през нея. Предвид ограничения обем на разлива и на инфилтриращите се води, евапотранспирацията, процесите на адсорбция и абсорбция, биодеградация на замърсителя и предписаните мерки за незабавното му отстраняване, преносът на замърсители ще се ограничи в неводонаситената (аерационна) зона на вместващата скала под разлива и е малко вероятно замърсяването да достигне до нивото на подземните води. Въздействието е незначително и няма потенциал да промени състоянието на подземните водни тела, зоните за защита на водите и водоизточниците за ПБВ в района на ИП.“

„- Отвеждане на битово-фекални води във водоплътни ями, съгласно ЗУТ е допустимо само в зони с ниско застрояване, а не в производствени обекти.“

Както е добре известно, при липса на канализация, временното събиране на битово-фекални отпадъчни води във водоплътни изгребни ями, с последващо отвеждане в работещи градски пречиствателни станции (ГПСОВ) и съвместно пречистване с градските отпадъчни води, е напълно екологосъобразен и често практикуван метод. При събиране на битово-фекални отпадъчни води във водоплътни изгребни ями, включително и от жизнената дейност на работниците на промишлени площадки, прилежащите терени и подземните води в района на имота не се замърсяват, тъй като събраните води и утайки се прехвърлят за пречистване в съоръженията на ГПСОВ. Почистването и извеждането на изгребните ями се извършва от специализирани лицензирани фирми. В този смисъл са неуместни термини като „Регулаторно несъответствие“, „неадекватност на мониторинг и управление на отпадъчните води“, „неадекватни мерки за защита“ и др.

В случая ползването на изгребна яма е напълно уместно, тъй като очакваното количество битови отпадъчни води от ИП е малко, до около 0.4 м³/дн.

За района водоплътната изгребна яма е значително по-екологосъобразно съоръжение от локалните дворни тоалетни, септични ями и т.н., намиращи се в зона без канализация. В този смисъл от ИП не може да се очаква замърсяване с битово-фекални отпадъчни води.

Относно възражение, свързано с „висок риск от неоткрито замърсяване на подземните води“, може би, свързано със съхранение и ползване на горива и смазочни материали (ГСМ), както и други вещества и материали, трябва да се има предвид, че съхранението на ГСМ и други материали ще се извършва контролирано върху терени, покрити с бетонови обваловки, площадки и навеси, като по този начин евентуални малки разливи ще бъдат локализирани, събирани и третираны, и няма как да се разпространяват към околните терени и подземните води. Зоните и съоръженията за съхранение и ползване на ГСМ и други вещества се изпълняват и контролират съгласно действащото законодателство.

*Забележка, допълнение към настоящия коментар: Цитирано от ЗУТ, изм. и доп. ДВ, бр.6, 20 януари 2023г.,

„Чл. 87. (1) (Доп. - ДВ, бр. 65 от 2003 г., изм., бр. 65 от 2006 г., бр. 82 от 2012 г., в сила от 26.11.2012 г.) В населени места и селищни образувания със зони за ниско застрояване или в части от тях без канализация битовите отпадъчни води в имоти, предвидени с подробен устройствен план за ниско застрояване, се заустват във водоплътни изгребни ями или се заустват и пречистват в съоръжения за пречистване на образуванияте в имотите отпадъчни води. Водоплътните изгребни ями и съоръженията за пречистване на образуванияте в имотите отпадъчни води, следва да отговарят на изискванията на чл.41 и чл.47, ал.2, както и на санитарно-хигиенните и екологичните изисквания, както и на техническите изисквания, определени в наредбата на министъра на регионалното развитие и благоустройството за проектиране, изграждане и експлоатация на сградни водопроводни и канализационни инсталации.“

Във връзка с горното считаме, че твърдението във възражението е неоснователно.

„- в табл.65 Характеристика на въздействието на инвестиционното предложение върху компонентите и по отношение на факторите на околната среда - е посочено, че по време на експлоатацията се очаква дълготрайно, постоянно пряко въздействие с ниска степен, незначително, локално и обратимо, с отрицателна посока, като не е ясно как са направени тези бланкетни заключения без извършването на съответните анализи. Това че замърсяването ще засегне зоната на аерация на водното тяло /покриващите водното тяло пластове/ означава, че същото ще се придвижва към водното тяло с всеки дъжд и колкото повече се изземват тези пластове и намалява дебелината им, толкова по-бързо замърсяващите вещества ще достигат водното тяло.“

Таблица 65 обобщава оценката на въздействие, направена в точка 4.2.2 и характеризира очакваното въздействие общо върху количественото и химично състояние на подземните води и зоните за защита в тях. Няма несъответствия между оценката, направена в точка 4.2.2 и обобщението в таблица 65.

Оценката на въздействие върху подземните води е направена, като е използван матричен подход. Подходът е стандартен, широко използван в европейската и международна практика. При него се определя значимостта на въздействие, като се взимат предвид характеристиките на рецептора, изразени като чувствителност на рецептора и характеристиката на въздействието, изразено като степен на въздействие. Комбинирането им в матрица дава значимостта на въздействие.

За оценката на настоящото ИП е използвана 4 степенна матрица, показана по-долу. Когато даден рецептор не се засяга (каквто е случая с химичното състояние на подземните води), не се очаква въздействие. Във Възражението очевидно не се прави разлика между „степен на въздействие“ и „значимост на въздействие“, които се различават по своята същност и съдържание.

		Степен на въздействие			
		Незначително	Ниска	Средна	Висока
Чувствителност на рецептора/ресурс	Ниска	незначително	незначително	ниска	умерена
	Средна	незначително	ниска	умерена	висока
	Висока	ниска	умерена	висока	висока

Във възражението се спекулира за наличие на замърсяване в аерационната зона на водното тяло, в същото време няма информация от къде ще се появи това замърсяване и с какви замърсители. Добивът е свързан с генериране на прах и изгорели газове, не се генерират промишлени отпадъчни води. Прахът се отлага на повърхността, а изгорелите газове се разсейват в атмосферата и нито един от тези замърсители не може да попадне в подземните води чрез инфилтрация.

Дъждовната вода е условно чиста вода. Ако беше замърсена, всички водни тела, които се разкриват на повърхността и се подхранват от валежни води, щяха вече да са замърсени.

Във връзка с гореизложеното - по отношение на компонент Води, и в частност Подземни води, докладът по ОВОС не дава достоверна оценка за въздействието и не би могъл да бъде основание за постановяване на решение на компетентния орган, разрешаващо реализирането на инвестиционното предложение.

Таблица 1: Обобщение на хидрогеоложките противоречия и липсващи оценки

Противоречие/ Непълнота	Твърдение не доклада (стр.)	Конфликтна информация/ Критичен анализ (стр.)	Регулаторна/ Научна основе	Значение за оценката
Противоречиви твърдения за наличие не подземни води	„Районът в сух и безводен“	„Водовземно съоръжение на територията на кариера „Шиманци“ с водно ниво на 10-13 м“	Фактическо противоречие; Неправилно изходно състояние	Подкопава доверието в целя хидрогеоложки анализ.
Липсващи данни за дълбочина на проучване и ниво на подземни води	Не са представени	Чл. 51 от Закона за водите изисква тези данни	Регулаторно несъответствие; Непълна оценка на риска	Невъзможност за оценка на въздействието при добив под проучената дълбочина.
Неоценени рискове от замърсяване от пукнатини и опасни вещества	„Земните пластове са естествен филтър“	„Напуканите и окарстени варовици не са филтър“; Наличие на 50 т опасни вещества	Научно несъответствие; Чл. 118а, ал. 1, т. 3 от Закона за водите	Висок, неколичествено оценен риск от замърсяване на подземни води, включително зони за питейна вода.
Непълна оценка на риска за количеството и качеството на водата	„Изследвано е само въздействието на взривните работи. Няма оценка... за количественото... или химичното състояние“	Дебелина на добива (60 м) >> водно ниво (10-13 м)	Недостатъчен обхват на оценката на риска	Необосновани заклучения за „никакви въздействия“; Риск от подценяване на хидрогеоложките рискове.
Неадекватност на мониторинг и управление на отпадъчни води	Водоплътна изгребна яма; Мониторинг на разливи над 1 м ³ без приоритетни вещества	ЗУТ ограничава ями в промишлени зони; Липса на мониторинг за приоритетни опасни вещества	Регулаторно несъответствие; Неадекватни мерки за защита	Висок риск от неоткрито замърсяване на подземни води.

Таблицата във Възражението е обобщаваща, като всички отговори, несъгласия и опровержения от страна на Възложителя са описани по-горе в настоящото становище.

„Б. Земи и почви

2.2. Необратими въздействия върху земите и почвите, вследствие дейността на възложителя, са класифицирани в ОВОС като незначителни. Докладът посочва, че по време на етапа на строителство **„почвеният профил се унищожавя (след отнемане на хумусния слой) изцяло“**. Това въздействие е категоризирано като „отрицателно, краткотрайно по продължителност и постоянно, пряко е ниска степен, незначително по значимост, необратимо“. В Таблица 65, за „Земи и почви“ по време на етапа на строителство, „Значимост“ е изрично посочена като „НЗН“ (незначително), а „Обратимост“ като „НОВР“ (необратимо).

2.3. Това представлява фундаментално логическо несъответствие в класификацията на въздействието от ОВОС. **Необратимото въздействие, по дефиниция, означава постоянна и фундаментална промяна, която не може да бъде отменена.** Класифицирането на такова постоянно унищожаване на природен ресурс (почвения профил) като „незначително“ е съществено противоречие в доклада. Въпреки че докладът се опитва да оправдае това, като отбелязва, че типът почва е „плитък“ и „не се използва за земеделски цели“, пълното унищожаване на почвения профил все още представлява постоянна загуба на екологична функция и почвен капитал, независимо от текущата му икономическа полза.

Всяка почва сама по себе си е ценен и трудно възобновим природен ресурс и нейното унищожаване винаги носи негативни последици, но както всички природни ресурси, които човекът усвоява и използва, така и почвата има своята екологична и икономическа стойност. Тази стойност (като ресурс, ползван от човека) се обуславя от специфичните качества на почвата и способността ѝ да поддържа различни растителни видове и за да бъде оценено едно въздействие, тези качества и свойства трябва да бъдат взети предвид. В противен случай, унищожаването на богати, плодородни почви в земеделски район и плитки недоразвити и/или замърсени антропогенни почви трябва да бъде оценено по един и същи начин, което обезсмисля извършването на подобен тип оценка изобщо.

2.4. Това несъответствие разкрива дълбоко залегал концептуален недостатък в матрицата за значимост на въздействието на ОВОС. „Незначително“ логически трябва да бъде запазено за въздействия, които са обратими, временни или с много малък, непостоянен характер. Когато едно въздействие е изрично „необратимо“, то по същество предполага степен на значимост, дори ако е локализирано. Тази погрешна класификация подкопава целостта на цялата рамка за оценка на въздействието и може да доведе до подценяване на истинската екологична цена на постоянните промени.

Оценката се извършва по методика, одобрена в заданието за обхват и съдържание на ОВОС от компетентния орган. В ДОВОС няма методологичен недостатък при оценката на въздействията. Използваната методика е стандартна и в съответствие с изискванията на националното законодателство и добрите международни практики. Във Възражението не се прави разлика между „степен на въздействие“ и „значимост на въздействие“, които се различават по своята същност и съдържание.

2.5. Ограничения в обхвата на почвеното проучване (плътност на пробите, анализирани параметри):

Докладът изрично посочва, че местните почвени измервания „нямат за цел да характеризират или оценят качеството на почвите в района на ИП като цяло, тъй като са изключително недостатъчни за тази цел“. Почвеното проучване включва само 7 точки за вземане на проби (P1-P7) с проби, взети на две дълбочини (0-10 см и 10-40 см). Пробите са анализирани за ограничен набор от параметри: олово (Pb), кадмий (Cd), нефтени продукти и рН.

Предвид концесионната площ от приблизително 9.33 хектара, 7 точки за вземане на проби са наистина неадекватни за улавяне на пространствената изменчивост на почвените свойства и потенциалното замърсяване. Ограниченият обхват на анализирани параметри също означава, че други потенциални замърсители или ключови показатели за здравето на почвата (напр. съдържание на органични вещества, нива на хранителни вещества, други тежки метали) не са оценени.

Целта на ОВОС е да оцени въздействието на едно бъдещо разширение на действащата кариера върху земеделските земи в съседство, като за целта търси остатъчно въздействие от миналата дейност на същата с презумпцията, че типът и механизмът на косвени въздействия ще бъдат подобни. Точките са разположени възможно най-близо до участъци, в които дейностите по добив са извършвани за продължителен времеви период.

Самата дейност по добив не предполага сметиране на тежки метали във въздуха с последващо отлагане на земната повърхност в близост, което прави безпредметно търсенето им в почвите, като резултат от дейността на кариерата. Естественото съдържание на органични и хранителни вещества в почвата на земеделските терени извън концесионната площ не се влияе от дейността на кариерата и съответно не е предмет на оценка в доклада. Върху плодородието на почвата влияние би оказала промяната на киселинността на почвата в резултат от отлагане на прахови емисии с високо съдържание на карбонати и по тази причина един от изследваните показатели е именно рН на почвата в непосредствена близост до кариерата.

2.6. *Неадекватността на изходното почвено проучване означава, че оценката на въздействията върху почвите се основава на непълна информация. Това създава значителна липса на данни, което прави невъзможно пълното разбиране на съществуващото качество на почвата в цялата зона на влияние и, следователно, истинския обхват на потенциалните отрицателни въздействия, особено от дифузни източници или неанализирани замърсители. Този недостатък води до подценяване на общото въздействие върху околната среда по отношение на почвите.*

Въпреки недостатъчния брой точки считаме, че евентуалното откриване на аномални съдържания на двата най-лесно попадащи в почвата замърсителя и респективно най-лесно усвоимите, а именно кадмий и олово, би дало достатъчно основание да се смята, че дейността на кариерата оказва негативен ефект върху почвената покривка и извън концесионната си площ. Евентуалното наличие на нефтопродукти и олово в близост до подходните пътища би дало представа за въздействията в резултат от дългогодишното движение на тежки машини към, на територията, и от кариерата.

Кадмийт може да се открие в почвата в резултат на изгаряне на въглища или отпадъци, но основно, като резултат от дейността на някои видове металургични производства, каквито е имало в бившият Стоманолъжен завод в с. Шишманци, който понастоящем е завод за преработка на битови отпадъци.

Наличието на други тежки метали в почвата няма как да бъде отнесено към дейността на кариерата. Аномални съдържания на други химични елементи може да са в резултат от лоши земеделски практики, локални почвени особености и др. и тяхното евентуално откриване не може да се свърже еднозначно с дейността на кариерата.

„В. Земни недра (геология и минерални ресурси)“

3.1. *Докладът посочва: „Добивът и пробивно-взривните работи ще доведат до нарушаване на целостта на геоложката основа и изземване на определен обем от нея... Въздействието е отрицателно, пряко и необратимо, но с незначителен ефект върху земните недра предвид локалния обхват, само в границите на концесионната площ и ограничения обем на изкопан варовик“.*

В Таблица 65, за „Земни недра“ по време на етапа на експлоатация, „Степен“ е изрично посочена като „В“ (висока), „Значимост“ като „НЗН“ (незначително), а „Обратимост“ като „НОБР“ (необратимо).

3.2. *Това е най-поразителното логическо несъответствие в доклада за ОВОС. Въздействие, описано като „висока степен“ и „необратимо“, не може, по никакъв разумен стандарт за оценка на околната среда, да бъде едновременно класифицирано като „незначително“. Въпреки че докладът се опитва да оправдае това, като набляга на „локалния обхват“ и „ограничения обем“ на добития варовик, това не отменя „високата степен“ на трайна промяна на геоложката цялост на обекта. Обосновката се опитва да съвмести противоречиви термини, което подчертава потенциална пристрастност към подценяване на въздействията.*

3.3. *Това сочи към сериозен методологичен недостатък в рамката за оценка на въздействието на ОВОС. Класифицирането на необратимо въздействие с висока степен като незначително фундаментално изопачава екологичните последици. Това може да доведе до значително подценяване на дългосрочните промени в геоложкия ландшафт и свързаните с него функции (напр. променени хидроложки пътища, дългосрочна сеизмична стабилност, бъдещ потенциал за ползване на земята). Подобен недостатък не дава възможност на доклада да информира точно експертите от комисията при РИОСВ относно истинските екологични последици.“*

При оценката на въздействията върху компонент „земни недра“ е използван стандартен матричен подход. Значимостта на въздействие е оценена като са взети предвид особеностите на рецептора, изразени като чувствителност на рецептора, и особеностите на въздействие, изразени като степен на въздействие. Комбинирането им в матрица дава значимостта на въздействие, което се характеризира допълнително по отношение на неговата продължителност, обратимост, вид (пряко непряко, първично/вторично).

Настоящата оценка на въздействията върху компонент „земни недра“ е използвана 4-степенна матрица, показана по-долу. В конкретния случай, чувствителността на рецептора е определена като „средна“, тъй като промяната е трайна и необратима, но локална – с малка площ и само в мястото на въздействие. Обемът на добитата суровина и прилагания регулаторен режим на добив (концесия) определят „незначителна степен на въздействие“. Прилагане на матрицата определя значимостта на въздействие, което в случая е „НЕЗНАЧИТЕЛНО“.

		Степен на въздействие			
		Незначително	Ниска	Средна	Висока
Чувствителност на рецептора/ресурс	Ниска	незначително	незначително	ниска	умерена
	Средна	незначително	ниска	умерена	висока
	Висока	ниска	умерена	висока	висока

В ДОВОС няма методологичен недостатък при оценката на въздействията. Използваната методика е стандартна и в съответствие с изискванията на националното законодателство и добрите международни практики. Във Възражението не се прави разлика между „степен на въздействие“ и „значимост на въздействие“, които се различават по своята същност и съдържание.

„3.4. Пълнота на оценката на взривяването и геоложкия риск: Оценката на взривяването се основава на „експериментални изследвания със специализирано оборудване - сеизмометър“ и съответства на „немския стандарт DIN 4150“ и „Инструкция за определяне на безопасни разстояния при взривни работи“ от „Правилника по безопасността на труда при взривните работи (ПБТВР)“. Индивидуалните параметри на въздействието от взривяване (разпръскване на скални късове, ударна вълна, сеизмично въздействие, шум) са изчислени и сравнени с нормите, показвайки съответствие за външни защитени обекти. Докладът също така посочва, че „гравитационни процеси (свлачища, срутища) не са регистрирани в концесионната площ“ и че районът е извън „зона на геоложки риск“ за втечняване. Отбелязва се също, че импулсният характер на вибрациите няма да доведе до „натрупване на умора в материалите, използвани за изграждането на резервоара и тръбопровода“.

3.5. Въпреки че оценката на взривяването изглежда надеждна за непосредствени, индивидуални въздействия и съответства на установени стандарти, липсва анализ за дългосрочното кумулативно сеизмично въздействие от повтарящи се малки събития върху околните геоложки структури и инфраструктура (извън непосредственото въздействие върху специфични материали). Концесията е планирана за 35 години, с до 18 взривявания годишно. Това може потенциално да доведе до непредвидени проблеми със стабилността или повишен риск от срутване на скали през жизнения цикъл на концесията поради натрупано микро-фрактуриране или фини промени в стабилността на скалната маса.

3.6. Липсата на подробен анализ на дългосрочното кумулативно въздействие от повтарящи се взривявания (до 18 пъти годишно в продължение на 35 години) върху цялостната структура и стабилност на скалната маса представлява съществен пропуск. Това може да доведе до подценяване на постепенното отслабване на геоложката формация, потенциално увеличавайки дългосрочния риск от срутвания, нестабилност на склоновете или непредвидени промени в хидроложките пътища в напуканата скална маса.“

ИП попада в район с IX степен на сеизмичност по МШК-64 и всички сгради и съоръжения следва да са проектирани и изградени в съответствие с действащите български национални стандарти, които отчитат сеизмичния риск при събитие с този магнитут. Евентуална „умора на материала“ е проблем на поддръжката на съответното съоръжение и титуляря, който го стопанисва и не би следвало да се прехвърля като отговорност на други лица.

Оценка на кумулирането на сеизмични явления в случая е неприложима, тъй като очакваното сеизмично въздействие от ПВР е много ниско (по-малко от I-ва степен по МШК-64) и под границата на усещане, според Доклада за оценка на сеизмичните въздействия от 2022 г.). В кумулация с реално сеизмично събитие (едновременно въздействие с реално събитие, колкото и малко вероятно да е) сеизмичният риск, като абсолютна стойност, ще зависи от енергията на събитието – колкото е по-силно събитието, толкова по-малка ще е компонентата от ПВР, тъй като кумулацията на вълнови въздействия не е линейна.

ПВР са изчислени така, че да въздействат върху определен обем земна основа - взривен куп, който е различен при всяко взривяване. Описаното в становището „фрактуриране“ - Фрактурирането е само в границите на взривния куп и всички взривни купове са на територията на участък „Шишманци-3“, в границите на ИП. То е контролирано, част е от процеса на технологичен добив и няма да провокира стабилността на териториите в съседство на ИП.

Районът на ИП и извън територии с геоложки риск, т.е. няма геоложка опасност, която да бъде оценена в ДОВОС. Следва да се отбележи, че през последните 25 години, когато са експлоатирани предишните участъци на кариерата, отново с използване на ПВР (от различен тип, който е много по еколого-несъобразен), не са възникнали срутища и свлачища. Няма основание да се очаква, че такива тепърва ще възникват.

Поява на срутища е възможна само на територията на ИП - в котлована на кариерата, при неспазване на Техническия проект за добив / Цялостния работен проект. Подобни събития са с малка вероятност и локален характер, няма да засегнат територии извън площадката на ИП и за тяхното предотвратяване и реакция в случай на събитие отговаря Възложителя.

Г. Биологично разнообразие

4.1. В доклада по ОВОС, прякото унищожаване на уязвими местообитания е класифицирано като незначително.

Докладът идентифицира две местообитания в концесионната площ с „по-висока консервационна стойност“:

Е 1.222 Мизийско-Карпатски стени (6210(*)) Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*важни местообитания на орхидеи), с засегнати 2.887 хектара. Това местообитание е включено в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и е категоризирано като „Уязвимо“ в Червената книга на България.

Е 1.55 Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества (62A0 Eastern sub-Mediterranean dry grasslands), със засегнати 1.967 хектара. То също е включено в Приложение 1 на ЗБР и е категоризирано като „Уязвимо“ в Червената книга на България.

4.2. Въпреки прякото унищожаване на почти 5 хектара от тези национално признати „Уязвими“ местообитания, докладът заключава, че въздействието върху биологичното разнообразие ще бъде „незначително“.

Прякото унищожаване на местообитания, изрично класифицирани като „Уязвими“ в национални природозащитни документи, не може да бъде определено за „незначително“. Въпреки че докладът се опитва да смекчи това, като твърди, че засегнатите площи са „сравнително малки“, „широко разпространени“ и че „достатъчно големи части остават извън“ концесията, трайната загуба на която и да е част от уязвимо местообитание допринася за цялостния му спад и представлява **значително отрицателно въздействие върху биологичното разнообразие.**

Природните местообитания по смисъла на ЗБР – такива, попадащи в Приложение 1 на същия, се опазват в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000. Дори тогава, известно въздействие върху тях е допустимо, тъй като защитените зони не са резервати или национални паркове. По отношение засягането на природни местообитания, предмет на опазване в защитените зони, са възприети следните степени:

- **значително въздействие** – Когато реализацията на дадено ИП засяга над 1.0% от площното разпределение на дадено природно местообитание в защитената зона (базирано на „Assessment of plans and projects in relation to Natura 2000 sites – Methodological guidance on Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC. Commission notice“, 2021, European Commission; „Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC - Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites“, 2001, DG Environment, European Commission; „Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България“, Зингстра и кол. 2009, Изд. Българска фондация Биоразнообразие; добри практики в одобрени оценки за съвместимост).

- **незначително въздействие** – Когато реализацията на дадено ИП засяга под 1.0% от площното разпределение на дадено природно местообитание в защитената зона (базирано на „Assessment of plans and projects in relation to Natura 2000 sites – Methodological guidance on Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC. Commission notice“, 2021, European Commission; „Methodological guidance on the provisions of Article 6(3) and (4) of the Habitats Directive 92/43/EEC - Assessment of plans and projects significantly affecting Natura 2000 sites“, 2001, DG Environment, European Commission; „Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типове природни местообитания и видове по НАТУРА 2000 в България“, Зингстра и кол.

2009, Изд. Българска фондация Биоразнообразие; добри практики в одобрени оценки за съвместимост).

Настоящото ИП попада извън защитени зони от Натура 2000, т.е. унищожаването на тези площи ще е без въздействие (0%) върху площите на въпросните местообитания в тях. От друга страна, в границите на Община Раковски, само в землището на с. Болярино са разпространени над 400 ха от комплекс на тези две природни местообитания. Съгласно последното национално докладване по чл. 17 на Директивата за хабитатите, площта на местообитание 6210 в континенталния биогеографски регион на страната е 86850 ха. За местообитание 62A0 цифрата е 23060. При това горечитираните площи в землището на с. Болярино не са картирани като такива при работата по Докладването. Видно е, че отнемането на незначителни площи от двете местообитания, извън защитени зони от Натура 2000, при наличие на големи площи от местообитанията не само в страната, но и в района, може да се окачестви само като **незначително**. Така твърдението в болд в последното изречение на точката е само лично мнение, непочиващо на законови или научни основи. Според логиката на това твърдение, в цялата страна никога нищо не бива да се реализира, тъй като всеки тип земно покритие е или природно местообитание, или местообитание на вид, предмет на защита в една или друга форма.

4.3. Класифицирането на унищожаването на „Уязвими“ местообитания като „незначително“ пряко противоречи на духа и целта на законодателството за опазване на биологичното разнообразие (ЗБР), което цели защитата на такива местообитания. Този подход рискува да нормализира постепенната загуба на защитени местообитания. Когато това се натрупва в множество проекти, може да доведе до значителна кумулативна загуба на биологично разнообразие, която не е адекватно оценена или смекчена, което в крайна сметка подкопава националните природозащитни цели.

Вж. отговорите към т.4.1 и 4.2 по-горе.

4.4. Критика на допусканията относно адаптивността на видовете и „малките засегнати площи“:

Докладът разчита на допускания за адаптивността на видовете, като твърди, че „широко разпространени и/или синантропни видове, силно адаптивни към околната среда“ просто ще „заобикалят“ нарушената зона или вече са се „адаптирали“ към промишлената дейност. Той също така цитира „малки засегнати площи“ като смекчаващ фактор.

Разчитането на доклада на общи допускания относно адаптивността на видовете и незначителността на „малките“ засегнати площи, без солидни подкрепящи данни или дългосрочни екологични проучвания, показва липса на научна строгост. Този подход нарушава принципа на предпазливост, според който, при наличие на заплахата от сериозни или необратими щети, липсата на пълна научна сигурност не трябва да се използва като причина за отлагане на рентабилни мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда. Докладът допуска устойчивост, която може да не е налице, като по този начин подценява действителните екологични въздействия.

Вероятно авторите на възражението са пропуснали да забележат Таблица 3.5.3 1 в ДОВОС, в която са изброени животински видове, установени при проучванията ни в района. Както добре се знае, той е силно антропогенно повлиян – голяма част от площта на 700 м от контура на концесията е заета от интензивно обработвани земи – ниви, висок е делът и на съществуващи кариери, индустриални обекти, населени места и пр. В същото време, при теренните ни проучвания установихме голям брой видове, които въпреки това обитават района – забележителни са дневните грабливи птици като ливадния блатар (*Circus pygargus*), малкия орел (*Hieraaetus pennatus*), черната каня (*Milvus migrans*), наблюдавани да се хранят необезпокоявани в района (конкретно черните кани кацах в района между двете кариери и сметището, като се хранеха на последното). Подобни наблюдения сме имали и около други подобни, и по-големи обекти, така че „адаптивността на видовете“ не е „допускане“ от наша страна, а почива на дългогодишен теренен опит (от 1996 г.) в областта на биологичното разнообразие. Принципът на предпазливостта, както и авторите на възражението отбелязват, се прилага при **наличие на заплахата от сериозни щети**. В случая, предвид минималните разширения (от гледна точка ареалите на засегнатите видове) на съществуваща кариера, за такива щети не може да се говори.

Таблица 4 Въздействие върху уязвими местообитания и противоречива значимост

Тип местообитание (EUNIS/ЗБР)	Природозащитен статус (Червена книга на България)	Засегната площ (ха)	Заклучение на доклада за значимост	Страници
Е 1.222 Мизийско-Карпатски степи (6210(*))	Уязвимо	2.887	Незначително	
Е 1.55 Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества /62A0	Уязвимо	1.967	Незначително	

По отношение на таблицата вж. отговора на т. 4.2. по-горе.

Д. Външни рискови фактори и кумулативен ефект:

5.1. Докладът идентифицира и разглежда няколко съседни предприятия с висок рисков потенциал, които могат да бъдат източник на или да увеличат риска от голяма авария и ефекта на доминото, но анализ на тези фактори и тяхното отражение върху района не е извършен.

„ИНСА ГАЗ“ ЕООД (терминал за втечени газове) - на около 2900 м. „ИНСА ОЙЛ“ ООД (преработка на нефт) - на около 3200 м. „СКОРПИО - 46“ ЕООД (пълначна станция за течен хлор) - на около 600 м. Въпреки че тези съоръжения са споменати, докладът отбелязва, че докладът за безопасност на „СКОРПИО - 46“ ЕООД, включително границите на външната безопасна зона, все още не е одобрен. Това показва потенциален пропуск в цялостното разбиране на кумулативния риск от тези външни източници, особено по отношение на ефектите на доминото.

На първо място считаме, че е необходимо да се даде разяснение по отношение на термина „ефект на доминото“. Ефектът на Домино (Domino Effect) се отнася до ситуация, в която едно събитие или промяна предизвиква верига от последващи събития, подобно на падащите домино плочки. В контекста на ДИРЕКТИВА 2012/18/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 4 юли 2012 година относно контрола на опасностите от големи аварии, които включват опасни вещества, ефектът на домино може да се прояви, ако в индустриална зона (напр. химически завод, нефтена рафинерия) се случи авария (експлозия, пожар, изтичане на токсични вещества), тя може да предизвика последователни аварии в съседни предприятия (напр. взрив в едно звено → пожар в друго → разпръскване на опасни химикали).

Тук е момента да напомним, че съгласно ИП „ДОБИВ И ПРЕРАБОТКА НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА – СТРОИТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ – ВАРОВИЦИ ОТ НАХОДИЩЕ „ШИШМАНЦИ-3““, на територията на находището не се предвижда съхранение на материали, притежаващи запалими, експлозивни и др. свойства, в количества над праговете, определени в Приложение № 3 от Закона за опазване на околната среда. Информация за предвижданите видове и количества опасни вещества, предвидени да бъдат налични на работната площадка е представена в ДОКЛАД от извършената класификация за класификация на предприятие/съоръжение с нисък или висок рисков потенциал - Приложение № 21 от ДОВОС. Съгласно доклада за класификация по чл. 103 от ЗООС дружеството не се класифицира като предприятие/съоръжение с нисък или висок рисков потенциал.

Във връзка с горното следва, че авария на територията на находището не може да доведе до условия за възникване на „ефект на доминото“ извън него. Опасните вещества, които са запалими са в малки количества и не може да доведат до пожар в съседно предприятие.

Опасните за здравето или за околната среда вещества/отпадъци не предпоставят за вероятност за възникване на „ефект на доминото“.

От друга страна, в случай на авария в съседен обект, класифициран с висок или нисък потенциал, дейността в находище „Шишманци-3“ няма потенциал за увеличаване риска на „ефекта на доминото“, тъй като, както вече беше уточнено, на територията на ИП не се предвижда съхранение на материали, притежаващи запалими, експлозивни и др. свойства, в количества над праговете, определени в Приложение № 3 от Закона за опазване на околната среда.

Към настоящия момент, след справка в Електронна база данни (публичен регистър) на предприятията с нисък и висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) е установено, че обектът на „СКОРПИО - 46“ ЕООД (пълначна станция за течен хлор) е със статус „нереализиран обект“.

В допълнение бихме желали да уточним, че ИП не подлежи на контрол по смисъла на чл. 35 от Закон за защита при бедствия, касаещо юридически лица и еднолични търговци, собственици и ползватели, осъществяващи дейност в обекти, представляващи строежи по чл. 137, ал.1, т.1 буква „г“, тъй като вследствие на дейност му не се очакват значими последици от бедствен характер по смисъла на чл. 2 от ЗЗБ, което е потвърдено писмо с изх. № 04700-641/19.03.2024 г. на РЕГИОНАЛНА ДИРЕКЦИЯ „ПОЖАРНА БЕЗОПАСНОСТ И ЗАЩИТА НА НАСЕЛЕНИЕТО“-ПЛОВДИВ.

В заключение може да се направи извода, че оценката по отношение на кумулативните въздействия (понятие „кумулятивен риск“ не съществува) и риска от възникване „ефекта на доминото“ в ДОВОС е извършена коректно и в пълнота.

5.1. Не извършен пълен и всеобхватен анализ на кумулативния ефект, вкл. всички инвестиционни предложения, планове, програми, проекти в обхвата на въздействие, свързани с промяна на собственост, НТП и предназначение на земите, независимо от характера на предложението, вкл. такива за които не е изискано провеждане на процедура по изготвяне на ДОВОС, ДЕО и/или ДОСВ.

За определяне на инвестиционните предложения, които да бъдат включени в оценката на кумулативния ефект, беше поискана информация по Закона за достъп до обществена информация от РИОСВ – Пловдив. В писмо с изх. № О-1301-1/10.03.2023 г. за предоставяне на Решение № 19/2023 г. и писмо с изх. № О-1345-1/12.10.2023 г. за предоставяне на Решение № 21/2023 г. на Директора на РИОСВ – Пловдив за предоставяне на достъп до обществена информация беше посочено, че информация и документи за всички постъпили инвестиционни предложения са публикувани на сайта на РИОСВ – Пловдив, в Публичния регистър с данни за извършване на процедурите по ЕО и Публичния регистър с данни за процедурите по ОВОС.

За оценяване на кумулативния ефект от дейността на възложителя на територията на находище „Шишманци 3“ върху дейностите, предвидени съгласно други инвестиционни предложения е изготвена справка, извлечена от Публичен регистър с данни за извършване на процедурите по ЕО (<http://registers.moew.government.bg/eo/>) и Публичен регистър с данни за извършване на процедурите по ОВОС (<http://registers.moew.government.bg/ovos/>) за периода от 2018 – 2022 година.

Оценката на въздействията, вкл. кумулативните такива са извършени на база характеристиките на ИП, предвиждани с него.

При оценката на кумулативните въздействия са взети предвид инвестиционни предложения, планове, програми и проекти в обхвата на въздействие с потенциал за въздействие върху компонентите на околната среда, за които има потенциал на въздействие и настоящото ИП.

След подробен анализ на всички ИП в землището на с. Шишманци беше установено, че потенциал за въздействие върху едни и същи компоненти на околната среда имат обект „Депозит за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“

с възложител Община Пловдив, обект за „Производство и търговия на хлор-алкални продукти“ (пълначна станция за течен хлор в с. Шишманци) с възложител „СКОРПИО - 46“ ЕООД и обект „Асфалтова база“, с. Шишманци с възложител „Пътища Пловдив“ АД.

Подходът, използван за извършване на оценката на кумулативното въздействие се основава на обща методологическа рамка, а именно оценка на потенциалните кумулативни въздействия на съществуващи, одобрени или в процес на одобряване и/или разработване обекти върху компонентите/фактори на околната среда като са анализирани ефектите с натрупване, което представлява общият ефект от различни въздействия върху всеки отделен компонент/фактор на околната среда.

Оценката на кумулативното въздействие и значимостта е извършена и при отчитане на степента на въздействие върху компонентите/факторите на околната среда.

При идентификацията и оценката на кумулативните въздействия от строителството и експлоатацията в бъдещото ИП е използван качествен подход. Идентифицирани са рецепторите на околната и социална среда, които има вероятност да се засегнат от кумулативни въздействия, като са отчетени географско и времево застъпване с инвестиционни предложения, план или програма с настоящото ИП.

От казаното дотук следва, че оценка на кумулативно въздействие на настоящото ИП с обекти, за които няма потенциал за въздействие върху компонентите на околната среда и човешкото здраве, а именно такива, които не подлежат на провеждане на процедура по реда на глава шеста от ЗООС, няма как да се направи.

Другите ИП, реализирани в землището на с. Шишманци са „Крайпътен обслужващ комплекс – бензиностанция, газстанция, заведение за хранене, ТИР паркинг и мотел“ и „Крайпътен обслужващ комплекс – бензиностанция, газстанция, заведение за хранене, ТИР паркинг и мотел, включително и изграждане на сондажен кладенец“, нямат потенциал за въздействие върху компоненти на околната среда, което да налага извършване на оценка кумулативното въздействие.

В ДОВОС е оценен потенциалът за предотвратяване, намаляване, смекчаване, отстраняване или компенсиране на потенциалните неблагоприятни въздействия от инвестиционните предложения, планове и програми в комбинация с настоящото ИП и са определени съответните дейности за управление и мониторинг.

В допълнение искаме да обърнем внимание, че *„проекти в обхвата на въздействие, свързани с промяна на собственост, НТП и предназначение на земите“* сами по себе си нямат потенциал за въздействие, освен ако не очертават рамка за бъдещо развитие на инвестиционни предложения по приложения № 1 и 2 към ЗООС. В този случай за тях следва да бъде проведена съответната процедура по реда на глава шеста от ЗООС и съответно въздействията от реализацията им ще бъдат оценени, вкл. по отношение на потенциален кумулативен ефект.

В заключение може да се каже, че избраните обекти, включени в оценката на кумулативните въздействия в ДОВОС са значими и с потенциал за въздействие върху компонентите на околната среда, което прави оценката пълна и всеобхватна.

Не е извършена оценка на кумулативния ефект от всички съществуващи, вкл. закрити кариерни дейности и проектите за проучване и добив на подземни богатства, както и съществуващи предприятия.

Не е възможно да се изготви оценка на кумулативните въздействия с обекти, които са закрити и не са в експлоатация, не генерират емисии и съответно въздействия върху компонентите на околната среда.

По отношение на проектите за проучване и добив на подземни богатства, с настоящото потвърждаваме, че съгласно настоящото ИП **не се планира** едновременна експлоатация на находище „Шишманци – участък 2“ и „Шишманци-3“.

В заключение може да се каже, че в ДОВОС е извършена пълна и всеобхватна оценка на кумулативните въздействия от всички съществуващи предприятия с потенциал за такива при едновременна експлоатация заедно с дейностите от настоящото ИП.

Е. Оценка на шума и ефективност на мерките:

6.1. В доклада не е изготвена и визуализирана звукова карта на въздействието от взривните и производствени дейности, транспорта и др., вкл. от съпътстващи дейности (напр. транспорт по РПМ или в урбанизираните територии), поради непосредствената близост на бъдещата концесия до населеното място, според заданието 380 м.

В ДОВОС е изготвена и е визуализирана звукова карта (Фигура 49 от ДОВОС) на въздействието от всички производствени дейности (в съответствие с информация предоставена от РИОСВ-Пловдив с изх. № О-1301-1/10.03.2023г.), които ще се извършват в района на ИП. Отделно са представени и резултатите от изчисленията за кумулативните нива на шума (Таблица 4.10.1-7 от ДОВОС) в района на най-близките обекти подлежащи на усилената защита от шум: с. Шишманци; ЦДГ „ЗОРНИЦА“; НЧ „Св. Кирил и Методий“; ОУ „Христо Ботев“.

Звукова карта на въздействието от взривните дейности не е необходимо да се изготвя защото взривните дейности не представляват постоянен източник на шум. Взривните дейности са импулсен шум за разлика от добивните дейности на площадката на кариерата и производствените дейности с района, които се разглеждат като постоянен шум. Шумът от взривните работи не е възможно да се кумулира с шума от добивни дейности на площадката, които се преустановяват в периодите на извършване на технологични взривни работи. В ДОВОС (точка 4.10.2) са представени изчисления за върховото ниво на звуково налягане в $dB(C)$ в най-близката зона на защита. Направени са съответните мотивирани заключения за липса на очаквания за негативно въздействие върху хората.

Звукова карта на въздействието от извършването на транспортните дейности също не е необходимо да се изготвя. Изчислени са нивата на шум (точка 4.10.1 на ДОВОС) с помощта на утвърдена методика от движението на тежкотоварната техника по пътната мрежа, на разстояние 7.5 и 25 m от оста на пътя. Резултатите от изчисленията показват достатъчно ниски нива на шум дори на 7.5 m от оста на пътя за да не се очаква да има превишаване на граничните стойности на нивата на шума в близките обекти подлежащи на защита от шум.

6.2. *Настояваме да бъде направена вибрационна карта и пълно изследване на въздействието от взривните и производствени дейности, транспорта и др., вкл. от съпътстващи дейности (напр. транспорт по РПМ или в урбанизираните територии), поради непосредствената близост на бъдещата концесия до населеното място, според заданието 380 м, върху сградите в с. Шишманци, както и сравнителен анализ с досегашните поражения върху голяма част от тях, поради непосредствена опасност от срутване и причиняване на смърт.*

В ДОВОС са представени данни от периодично изготвяните „Оценка на сеизмичното въздействие породено от проведени технологични взривни работи в кариера/находище „Шишманци- участък 2“, с. Шишманци, община Раковски, област Пловдив“ от сегашната дейност на Възложителя. Съгласно представените в Приложение № 20 оценки, сеизмичното въздействие върху най-близките жилищни сгради е незначително- „трусът въобще не се усеща от хората и не се образуват и натрупват остатъчни деформации в охраняваните обекти“.

Във връзка с реализацията на ИП е изготвена от правоспособен проектант на взривни работи „Оценка на въздействието на взривните работи при разработването на находище “Шишманци-3”, село Шишманци, община Раковски, област Пловдив върху околната среда“. В оценката е определено сеизмичното въздействие върху следните обекти:

- наземна и подземна ВиК инфраструктура - резервоар 180 m³ и прилежащ към него тръбопровод. Установено е, че амплитудата на предизвиканата вибрация е по-малка от максималната определена в DIN4150-3-2016-12, следователно няма да има отрицателно въздействие върху прилежащия тръбопровод. Импулсният характер на предизвиканата от взривните работи вибрация, няма да доведе до натрупване на умора в използваните за изграждането на резервоара и тръбопровода материали;
- най-близките къщи на село Шишманци- очакваното сеизмично въздействие от пробивно-взривните работи в района на най-близката жилищна сграда е за степен на сеизмично въздействие, при което трусът въобще не се усеща от хората и не се образуват и натрупват остатъчни деформации в охраняваните обекти;
- участък от републикански път III-565 „П.в. „Рогош“ – Маноле – Оризово – Черна гора – (о.п. Чирпан – Братя Даскалови)“ и прилежащите му съоръжения. Въз основа на проведените сеизмични измервания и сеизмичната проводимост на масива в и около находището е добре изучена, въздействието на взривните работи върху конструкцията на моста, както и върху самият път ще бъде пренебрежимо малко – под чувствителността на използвания прецизен сеизмомер;
- повърхностни и подземни водни тела и почви- аналогично на горното въздействието на взривните работи върху повърхностното водно тяло ще бъде пренебрежимо малко – под чувствителността на използвания прецизен сеизмомер. Същото се отнася и за въздействието на взривните работи върху почвите покрай реката – то ще бъде пренебрежимо малко и няма да се наблюдава втечняване на почвите или други негативни въздействия.

Въз основа на представената в Приложение № 23 „Оценка на въздействието на взривните работи при разработването на находище “Шишманци-3”, село Шишманци, община Раковски, област Пловдив върху околната среда“ може да се направи извода, че при спазване на предвидените в ДОВОС мерки (Раздел VIII) не се очакват опасност от срутване и причиняване на смърт.

При наличие на оценки на сеизмичното въздействие от досегашната добивна дейност в района и след реализацията на ИП, не е необходимо изготвянето на вибрационна карта.

Относно вибрациите от производствени дейности, транспорта и др., вкл. от съпътстващи дейности (напр. транспорт по РПМ или в урбанизираните територии), в ДОВОС е посочено, че на общи и локални вибрации ще бъдат изложени водачите на обслужващите рудника машини. Взривните дейности, които предизвикват най-силните вибрации от дейностите в обхвата на ИП не е възможно да доведат до нарушаване комфорта на хората в съответствие с изискванията на *Наредба 9 от 12.02.2010г. за максимално допустимите стойности на вибрациите в жилищни помещения (разгледано е в точка 4.10.2 на ДОВОС)*. От това следва, че и останалите дейности по добив, транспорт и съпътстващи дейности не е възможно да нарушат комфорта на хората в близките жилищни зони. Както е посочено в ДОВОС при използване на съвременна техника за добив не се очаква негативно въздействие и за водачите на изкопните, и на тежкотоварните машини, които са най-уязвими по отношение на този фактор.

Ж. Недвижимо културно наследство:

В границата на концесионната площ попадат 2 археологически обекта, които притежават статут на археологическа недвижима културна ценност с категория "национално значение".

Съгласно чл. 161, ал. 2 и ал. 3 от ЗКН, "Осъществяването на инвестиционни проекти на физически и юридически лица в територии, за които има данни за наличие на археологически обекти, задължително се предхожда преди началото на строителните работи от спасителни теренни археологически проучвания, с които се установява дали няма да бъдат засегнати или нарушени археологически обекти.

(2) В процеса на строителните дейности се провежда наблюдение от археолози."

Проучванията следват да бъдат приети от комисия на МК по реда на чл. 158 а от ЗКН. Настояваме да се направи оценка с Министерство на културата на обхвата на спасителните теренни археологически проучвания и да бъде представен плана пред обществеността.

При изготвяне на Доклад за оценка въздействието върху околната среда (ОВОС) на инвестиционно предложение добив и преработка на подземни богатства – строителни материали – варовици от находище „Шишманци-3“, стриктно са следвани изискванията на специализираната нормативна уредба за опазване на културното наследство, като са проведени консултации с компетентните органи - Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) и Регионален археологически музей Пловдив (РАМ Пловдив) и в отговор са получени писмени становища.

Според цитираният от Вас чл. 161, ал. 1, ал. 2 от Закон за културното наследство: „Осъществяването на инвестиционни проекти на физически и юридически лица в територии, за които има данни за наличие на археологически обекти, задължително се предхожда преди началото на строителните работи от спасителни теренни археологически проучвания, с които се установява дали няма да бъдат засегнати или нарушени археологически обекти.“

Съгласно Наредба № Н-00-0001 от 14 февруари 2011 г. за извършване на теренни археологически проучвания (Обн. ДВ. бр.18 от 1 Март 2011г.), в методическо отношение теренните археологически проучвания са три вида: издирване на археологически обекти, археологическо наблюдение и археологически разкопки.

Информирам Ви, че в границите на новата концесионна площ „Шишманци-3“, с. Шишманци, общ. Раковски, обл. Пловдив са извършени теренни археологически проучвания – теренен оглед, издирване на археологически обекти от експерт – археолог от Регионален археологически музей Пловдив.

Съгласно данните от научния доклад относно теренния оглед, цитиран в писмо на Националния институт за недвижимо културно наследство с изх.№ 7000-4036/03.11.2023 г., „в концесионна площ „ШИШМАНЦИ-3“, с. Шишманци, общ. Раковски, обл. Пловдив в границите на площта, дадена за концесия, **няма данни за наличие на археологически обекти**“.

Непосредствено на юг от границите на концесията е регистриран могилен некропол (рег. картон № 10009069 в АИС АКБ), който се състои от три надгробни могили (с рег. картони №10009066, 10009067 и 10009068 в АИС АКБ). Могилите се разполагат извън границите на новата концесионна площ, но Могила № 1 се разполага непосредствено до границата ѝ (съгласно писмо на НИНКН с изх. №7000-4036/03.11.2023г. и писмо на РАМ

Пловдив с изх.№ 75В/28.03.2023г.). И в двете писма са поставени изисквания, преди предприемането на действия по изпълнение на инвестиционното предложение, да бъдат направени археологически разкопки на Могила № 1 (чл.161 от Закона за културното наследство).

В тази връзка са проведени нови консултации и е получено писмено становище от РАМ Пловдив (изх.№414А/27.11.2023г.), в което е уточнено, че всички дейности извършващи се в рамките на концесията **не засягат** Могила №1, и на този етап не е необходимо нейното проучване. При промяна на концесионната граница и площ трябва да се спазват задължително разпоредбите на чл. 161 от ЗКН и предписанието на НИНКН.

В случай че се попадне на археологически обект, нерегистриран преди, поради неговите особености или предмети имащи културно-историческа или археологическа стойност, следва да се предприемат необходимите мерки и действия съгласно разпоредбите на чл.160 от ЗКН.

3. Изводи

Настоящият анализ ДОВОС за находище „Шиманци-3“ разкрива редица съществени непълноти и противоречия, които компрометират неговата научна прецизност и надеждност като основа за вашето решение.

- **Фундаментални несъответствия в хидрогеоложката оценка:** Докладът съдържа пряко противоречие относно наличието на подземни води в района, твърдейки, че е „сух и безводен“, докато същевременно описва функциониращ водовъзмен кладенец с ясно дефинирано водно ниво. Този пропуск, съчетан с липсата на данни за дълбочината на проучването и нивата на подземни води (в нарушение на чл. 51 от Закона за водите), създава съществена несигурност относно базовите хидрогеоложки условия. Това води до неадекватна оценка на потенциалните въздействия от добива, който се очаква да проникне във водния хоризонт (60 м добив срещу 10-13 м водно ниво).

- **Неоценени рискове от замърсяване на подземни води:** Въпреки признаването на силно пропускливи карстови пукнатини като проводници на замърсители и съхранението на значителни обеми опасни вещества (дизел, масла, антифризи) на повърхността, докладът не извършва адекватна оценка на риска от замърсяване на подземните води. Твърдението за „естествен филтър“ на земните пластовете е научно невярно за карстови варовици. Липсата на мониторинг за приоритетни опасни вещества при разливи и неадекватният праг за допълнителен мониторинг (над 1 м³) допълнително увеличават риска от неконтролирано замърсяване на подземни води, включително зони за питейна вода (ПВТ 13 и ПВТ 18), в нарушение на чл. 118а, ал. 1, т. 3 от Закона за водите.

- **Логически несъответствия в класификацията на значимостта на въздействието:** Докладът последователно класифицира „необратими“ въздействия като „незначителни“. Най-фрптрацията пример е за „Земни недра“ по време на експлоатация, където въздействието е описано като „висока степен“ и „необратимо“, но все пак „незначително“. Подобно несъответствие се наблюдава и при „Земни и почви“, където пълното унищожаване на почвения профил е „необратимо“, но „незначително“. Тези класификации подкопават целостта на рамката за оценка на въздействието, като подценяват дългосрочните и постоянни промени в околната среда.

- **Подценяване на въздействието върху биологичното разнообразие:** Докладът класифицира прякото унищожаване на почти 5 хектара „Уязвими“ местообитания (Мизийско-Карпатски степи и Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества, включени в ЗБР и Червената книга на България) като „незначително“. Това заключение се основава на необосновани допускания за адаптивността на видовете и „малките“ засегнати площи, без да се предоставят детайлни екологични проучвания. Това противоречи на принципите за опазване на биологичното разнообразие и може да доведе до значителна кумулативна загуба на защитени местообитания.

- **Липсва подробен анализ на дългосрочното кумулативно сеизмично въздействие** от повтарящи се взривявания върху геоложката структура през 35-годишния период на концесията.

- **Липсва подробен анализ на кумулативно въздействие от досегашната дейност на възложителя, както и от другите потенциални замърсяващи предприятия в района.**

В обобщение, докладът за ОВОС, въпреки че е „преработен и допълнен“, съдържа значителни пропуски и вътрешни противоречия, особено по отношение на водните ресурси, почвите, земните недра и биологичното разнообразие. Тези недостатъци го лишават от предназначението му да предостави цялостна и точна оценка на въздействието върху околната среда и човешкото здраве, което прави трудно вземането на информирано решение от съответния орган.

Оценка на кумулативно въздействие се извършва при условията на едновременна работа, съответно въздействия върху компонентите на околната среда за повече от един обект.

Както многократно до момента беше споменато, съгласно предвижданията на настоящото ИП, няма да се извършва едновременна експлоатация на находище „Шишманци – участък 2“ и находище „Шишманци-3“ и в този смисъл оценка на кумулативното въздействие „...от досегашната дейност на възложителя...“ не е необходимо да се изготвя.

По отношение на другите потенциални предприятия в района, оценката е представена в раздел IV.4.14 от ДОВОС, а подробна аргументация за избора на инвестиционните предложения, включени в оценката е представена в настоящото становище.

След подробно представените в настоящото становище аргументи, оборващи твърденията във възражението на представители на Инициативен комитет против кариерата в с. Шишманци, община Раковски, област Пловдив с инвеститор „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД, получено на 28.05.2025 г. от Община Раковски, подадено и в РИОСВ-Пловдив, считаме, че сме представили необходимата информация на обществеността и на компетентния орган по околна среда за взимането на информирано решение.

II. По отношение на писмено становище от Сдружение Българска асоциация на производителите на инертни материали (БАПИМ), получено на 21.05.2025 г. от Община Раковски

„БАПИМ е асоциацията на производителите на инертни материали в България и има за цел подобряване на индустрията за инертни материали като благоприятства за оптималното ѝ развитие. Членове ни се отличават с висок имидж, отлична инвестиционна политика, както по отношение на бизнеса, така и в сферата на социалната отговорност, безкомпромисното управление на качеството и опазване на околната среда. Компаниите разполагат с доказани специалисти в индустрията, работят за кръговата икономика и правилните взаимоотношения с държавната структура и обществеността.

Производството на инертни материали в същността си е силно свързано с околната среда и една от основните цели на членовете на БАПИМ е максимално да ограничат влиянието на своята дейност върху околната среда, включително в областите енергийна ефективност и ефективност на използване на природни ресурси и спазване на екологичните стандарти.

Предвид горното, представяме становището на БАПИМ по инвестиционно предложение /ИП/ «Добив и преработка на подземни богатства - строителни материали - варовици от находище Шишманци-3» в землището на село Шишманци, Община Раковски, Област Пловдив е Възложител „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД и изготвен в тази връзка Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) от колектив независими експерти по ОВОС, както следва:

1. Заложените технически и технологични решения в проекта за разработване на находище „Шишманци-3“ отговарят на европейските и световни стандарти и на най-добрите техники в бранша
2. Експлоатацията на находището не сочи да предизвика недопустими въздействия върху околната среда, още повече всички въздействия са оценени подробно в ДОВОС и приложенията към него.
3. Посочените от експертите - автори на ДОВОС мерки, предвидени да предотвратят или намалят евентуални вредни въздействия върху околната среда, предполагат разкриване и експлоатация на находище „Шишманци-3“ по екологосъобразен начин, със запазване на екологичното равновесие в района.
4. Разработената документация на ДОВОС изцяло отговаря на Закона за опазване на околната среда и подзаконовата нормативна уредба.
5. Следва да се има предвид обстоятелството, че дружеството „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД има трайно присъствие в региона, тъй като находището се явява продължение на отработеното находище „Шишманци“ и експлоатираното до момента от Възложителя находище „Шишманци - 2“. В тази връзка за реализацията на инвестиционното предложение не се налага изграждане на нови пътища - ще се ползват съществуващите към момента пътни връзки и преработвателни мощности. Предвижда се добивните работи от действащата сега концесионна площ „Шишманци-участък 2“ да навлизат з контурите на новия участък (находище „Шишманци-3“) след изчерпване на запасите в находище „Шишманци-участък 2“, т.е двата обекта няма да работят едновременно.
6. При спазване на проектните показатели и съблюдаване на мерките,

препоръчани от експертите при разработването на доклада, не се очаква реализацията на инвестиционното предложение да окаже негативно въздействие върху компонентите на околната среда и здравето на хората. Избраните технико-технологични решения за осъществяване на ИП отговарят на „добрите практики“ при добива на подземни богатства.

В заключение, моля да имате предвид, че подкрепяме изцяло инвестиционното предложение «Добив и преработка на подземни богатства - строителни материали - варовици от находище Шишманци-3» в землището на село Шишманци, Община Раковски, Област Пловдив с Възложител „Холсим карьерни материали Пловдив“ АД.

Становището е с положителен характер и се приема от Възложителя.

III. По отношение на писмо от МИННО-ГЕОЛОЖКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. ИВАН РИЛСКИ“, получено на 30.05.2025 г. от Община Раковски

„С настоящото писмо бихме желали да изразим нашата подкрепа за реализацията на Инвестиционно предложение (ИП) „Добив и преработка на подземни богатства - строителни материали от находище "Шишманци - 3" в землището на село Шишманци, Община Раковски, Област Пловдив с Възложител „Холсим кариерни материали Пловдив“ АД.

В доклада за Оценка въздействието на околната среда са описани детайлно всички дейности, които са елемент от реализацията на ИП. Акцентирано е основно върху дейностите по опазване на околната среда, като са разгледани всички съвременни мерки по отстраняване на събития, които могат да предизвикат пряко или непряко въздействие както върху атмосферния въздух, водите, почвите, геоложката среда, флората и фауната, ландшафта, формирайки основните елементи на околната среда.

Нашият опит при работата с компанията свидетелства за нейната голяма отговорност при стриктното спазване на мерките за опазване на околната среда, следващи разпоредбите на българското законодателство и строгите вътрешнофирмени стандарти.

Компанията, като част от групата Холсим, винаги се е стремяла към минимизиране въздействието върху околната среда и намаляване на въглеродния отпечатък до минимум. Използвайки съвременни средства за добив, преработка и транспорт, които от своя страна са доказано щадящи, компанията има за цел да ограничи до минимум всякакво отрицателно въздействие върху околната среда, както пряко, така и косвено.

При реализацията на ИП не се очаква въздействие върху качеството и количеството на подземните води в региона, както и върху състоянието на атмосферния въздух и акустичната среда.

Реализацията на инвестиционното предложение ще има силен социално-икономически ефект в дадения регион, като например създаване на нови работни места, приходи от право на ползване, концесионни възнаграждения и др.

Реализацията на ИП ще даде допълнителен тласък в базов сектор за Българската икономика, както е добивът на полезни изкопаеми и инертни материали. Минно-суровинният отрасъл формира над 15% от Брутният вътрешен продукт на страната и осигурява хиляди работни места за местното население. Кумулативният ефект от реализацията на подобни инвестиционни предложения ще подобри социално-икономическия статус на населението и суровинната независимост на страната като цяло.

Още веднъж, на база на изложените по горе аргументи от наша страна, бихме желали да изкажем своята подкрепа за реализацията на ИП „Добив и преработка на подземни богатства - строителни материали от находище "Шишманци - 3" в землището на село Шишманци, Община Раковски, Област Пловдив.“

Становището е с положителен характер и се приема от Възложителя.

IV. По отношение на въпроси, зададени по време на общественото обсъждане на ДОВОС в с. Шишманци на 27.05.2025 г.

По време на общественото обсъждане на Доклада за оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционно предложение: на Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и неговите приложения за инвестиционно предложение „Добив и преработка на подземни богатства - строителни материали - варовици от находище Шишманци-3“ в землището на с. Шишманци, община Раковски, област Пловдив с Възложител „Холсим карьерни материали Пловдив“ АД, проведено на 27.05.2025 г., от 17.30 ч. в Читалище „Св. Св. Кирил и Методий - 1929“ в с. Шишманци, община Раковски бяха зададени въпроси, на които се дава отговор в настоящото становище:

Въпрос, зададен от г-н Младен Шишков:

Има ли модел на жилищните блокове със съответното ускорение, което се предвижда да бъде генерирано по време на взрива? Блоковете са панелни, правени преди десетки години. Имате ли модел как ще въздействат взривовете на сградите?

В съответствие с действащото национално и европейско законодателство, сеизмичната опасност се отчита на етапа на проектиране посредством въвеждане на сеизмичен коефициент (Кс) и отчитане на сеизмично ускорение за всеки конкретен район. По този начин се отразяват очакваните сеизмични натоварвания, особеностите на земната основа и използваните материали и конструкции в зависимост от предназначението на изгражданите обекти и съоръжения.

Според сеизмичното райониране в България, зоната в която е разположено с. Шишманци попада в район с IX степен на сеизмична интензивност по скалата на МШК-64, с коефициент на сеизмичност 0.27.

Максималното референтно ускорение за осигуряване срещу разрушаване на конструкциите и съоръженията при сеизмично въздействие в района е 0.32 при период на повторемост от 475 години.

Това означава, че всички проекти за строеж, вкл. за панелни блокове и други сгради следва да бъдат проектирани и одобрени със съответните противоземетръсни конструкции, оразмерени да издържат на висока степен на сеизмична активност.

За целите на ДОВОС беше изготвена Оценка за въздействието на пробивно-взривните работи при разработването на находище „Шишманци-3“, с. Шишманци, община Раковски, област Пловдив върху околната среда (Приложение № 23 към Доклада за ОВОС). В оценката е включена очакваното сеизмично въздействие от пробивно-взривните работи върху имотите, разположени на ул. „16-та“, с. Шишманци, които се намират на около 380 м от границата на концесионната площ.

Изготвената оценка включва и определяне на сеизмично безопасната маса на заряда от взривно вещество и очакваното сеизмично въздействие. Взривните характеристики на сеизмичните вълни, при които ПВР ще бъдат безопасни за наблюдаваните/защитавани, горепосочени обекти са определени посредством изчисления, съобразени с конкретната среда и практически проучвания и съобразно действащата в страната нормативна уредба.

Очакваната стойност на магнитуда по Рихтер в огнището (взривното поле) при мигновено взривяване на заряд от взривно вещество до 70 kg е 0.06. Тази стойност е пренебрежимо малка и ще доведе до сеизмично въздействие върху охраняваните обекти от I-ва степен по МШК. При такава стойност на сеизмично въздействие не се образуват и не се натрупват остатъчни деформации.

Обръщаме внимание, че панелните блокове на с. Шишманци са разположени на по-голямо разстояние от границата на концесионната площ на находище „Шишманци-3“ – на около 760 м., от което следва, че стойността на сеизмично въздействие ще бъде по-ниска от определената за най-близко разположените до границата на концесионната площ сгради.

От казаното дотук следва, че при толкова ниска стойност на сеизмично въздействие (под I-ва степен по МШК), сгради, вкл. панелни блокове, проектирани да издържат сеизмична активност от IX-та степен по МШК не би следвало да усетят сеизмично въздействие от провеждането на ПВР (при условията, залегнали в Оценка за въздействието на пробивно-взривните работи при разработването на находище „Шишманци-3“), като при толкова ниска стойност не се образуват и не се натрупват остатъчни деформации дори при дълговременно въздействие (провеждане на до 18 бр. взрива на година).

Въпрос, зададен от г-н Венцислав Чавдаров, зам.кмет на Община Раковски:

Не видях предвидени мерки по отношение на изредените като списък местообитания на животински видове. Конкретно в случая знаем, че с. Шишманци по един или друг начин е свързан с щъркелите, още повече като местообитание на черния щъркел.

Не са необходими мерки, тъй като се засягат минимални площи от предимно трофични местообитания на широко разпространени и/или синантропни видове, силно адаптивни по отношение на средата (подробен анализ е даден в т. 3.5.3 и 4.5.2 на ДОВОС). Засегнатите от ИП площи не са хранително местообитание на щъркели. В проучвания район (до 700 м от границите на концесията) липсват условия за гнездене на черен щъркел. Установеният от нас по време на теренните проучвания вероятно гнезди в гората северно от концесията (Защитена зона „Гора Шишманци“), отстояща на над 1 км от същата. Белият щъркел гнезди в с. Шишманци, това е синантропен вид, който не се притеснява от човешко присъствие и дейности.

В заключение считаме, че докладът за ОВОС за инвестиционното предложение достатъчно обективно, задълбочено, експертно и аргументирано оценява очакваните въздействия от реализацията му върху всички компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве.

В доклада са предвидени ефективни смекчаващи мерки и мерки за наблюдение и контрол, които намаляват отрицателното въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Въз основа на подробно изложените в становището ни мотиви, считаме, че не са налице постъпили или предложени други експертно обосновани алтернативни начини за осъществяване на инвестиционното предложение, които да се различават от представената в доклада експертна оценка. В тази връзка и съгласно чл. 17, ал. 7 от Наредбата за ОВОС считаме, че няма основания за допълване на доклада за ОВОС.

Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве при стриктно прилагане на предложените мерки за намаляване на въздействията и мерките за наблюдение и контрол.

С оглед представените анализи и резултати от Доклада по ОВОС считаме, че инвестиционното предложение следва да бъде одобрено в предложения обхват, като заявяваме, че всички предписани с доклада мерки за намаляване на въздействията, мониторинг и контрол ще бъдат стриктно изпълнени.

Дата: 05.06.2025г.

Подпис:

